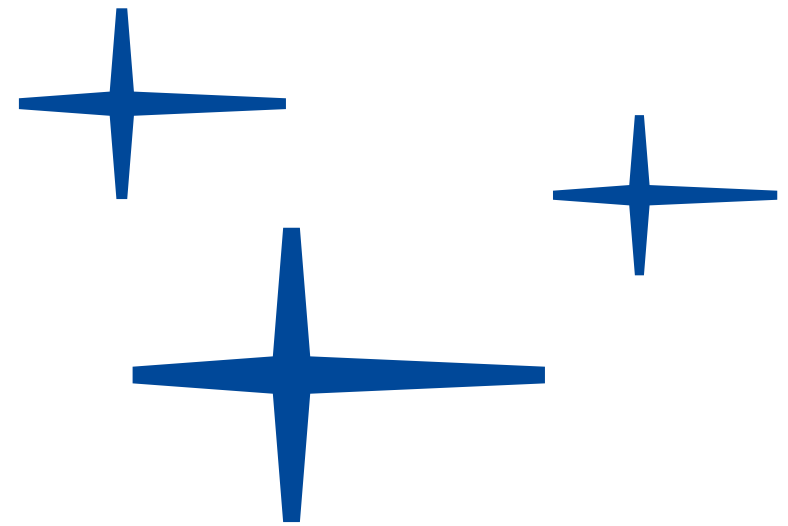

OLYMPIAKOMITEAN OLOSUHDETYÖN SUUNTAVIIVAT

JOHDANTO

Liikunnan ja urheilun olosuhteilla tarkoitetaan ensisijaisesti sitä fyysistä ympäristöä, jossa liikuntaa ja urheilua toteutetaan. Liikuntapaikat ja –ympäristöt sekä niiden käytettävyys (vuorot, taksat, varustelu, saavutettavuus) ovat keskeinen edellytys kaikelle liikunnalle ja urheilulle. Hyvät olosuhteet innostavat liikkumaan ja edistävät fyysistä aktiivisuutta. Huippu-urheilussa olosuhteet mahdollistavat laadukkaan, monipuolisen ja turvallisen harjoittelun. Olosuhdetyö tähtää näiden toimintaedellytysten varmistamiseen ja kehittämiseen.

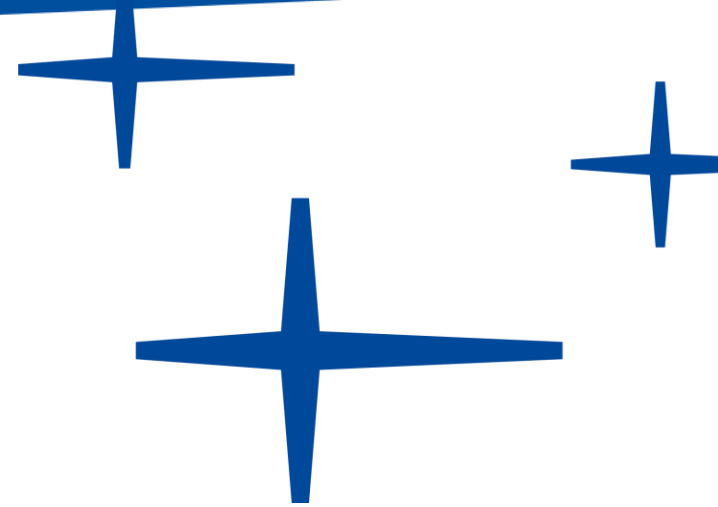
Organisoidussa liikunnassa ja urheilussa olosuhdetyötä on tärkeää katsoa rinnakkain toiminnan kehittämisen kanssa. Seurojen kehittymishalu kasvattaa olosuhteille asetettua vaatimustasoa – tarvitaan lisää ja ympärivuotisia olosuhteita. Olosuhdetyön keskeisenä haasteena on turvata seuroille riittävästi laadukkaita harjoitusolosuhteita ilman kustannusten nousemista harrastamisen esteeksi. Huippu-urheilun olosuhteiden kehittäminen on kokonaisuus, jossa fyysiset olosuhteet linkittyvät toiminnalliseen ympäristöön, kuten osaavaan valmennukseen, monilajisuuteen ja toimijatahojen yhteistyöhön. Kansainvälisten tapahtumisen järjestäminen edellyttää infrastruktuurin jatkuvaa kehittämistä.

Olosuhdetyön suuntaviivat kuvaa olosuhdevaikuttamisen painotukset ja olosuhdetyön toteuttamisen kehikon Olympiakomiteassa. Tekemisen sisältö tarkentuu ja elää lajiliitto- ja sidosryhmäyhteistyössä. Tarkastelutapa tukee lajiliittoja niiden omassa olosuhdetyössä. Olosuhdetyön suuntaviivoja päivitetään tarpeen mukaan.

Johdanto-osuudessa kuvataan työn taustaa ja prosessia, olosuhdetyön kokonaisuutta ja olosuhteiden nykytilaa liikunnan ja urheilun kansalaisjärjestötoiminnan osalta. Suuntaviivat-osuudessa kuvataan liikkeen lisäämiseen ja menestyvään huippu-urheiluun liittyvät tavoitteet ja painotukset sekä keskeiset toimenpiteet.

TAUSTA JA PROSESSI

- + 2016-2017 koottiin laaja tausta-aineisto (Urheilun olosuhteet -selvitys yhteistyössä KIHUn kanssa)
- + TTS 2018:ssa tavoitteena olosuhdeohjelman laatiminen
- + Olosuhdetyön ohjausryhmä loi näkemyksen prosessin tavoitteista ja toteutustavasta.
- + Olympiakomitean asiantuntijoista koostetut työryhmit työstivät Lisää liikettä- ja Huippu-urheilun osa-alueiden sisältöjä (tarpeet, tavoitteet ja toimenpiteet)
- + Olosuhdelausuntojen prosessia selkeytettiin ja olosuhdetyön ohjausryhmä määritteli kriteerit valtakunnallisten huippu-urheiluhankkeiden arviointiin
- + Urheiluyhteisön ja sidosryhmien näkemyksiä koottiin eri tilaisuuksissa sekä Huippu-urheilu- ja Lisää liikettä -yksiköiden keskeisten prosessien kautta.

LIIKUNNAN OLOSUHTEET

Ulkoliikunta- ja virkistyspaikat

LUONTOYMPÄRISTÖ

Ulkoilualueet ja muu luonto

Lisäksi käytettävyys

- Jokamiehen oikeudet
- Opasteet
- Varusteet, välineet
- Turvallisuuskysymykset

LIIKUNTASUUNNITTELU

Lähiliikunta-olosuhteet

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

Lisäksi käytettävyys

- Välineet ja varustus
- Oheistilat (katsomot, pukutilat)
- Vuoro- ja taksapolitiikka
- Turvallisuuskysymykset

Liikunta- ja urheilupaikat

RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Liikkumista tukeva yhdyskuntarakenne

LIIKUNNAN OLOSUHTEET

Organisoidussa liikunnassa ja urheilussa olosuhtetyö linkittyy vahvasti toiminnan kehittämiseen: fyysiset olosuhteet liittyvät toiminnalliseen ympäristöön, kuten osaavaan valmennukseen, monilajisuuteen ja toimijatahojen yhteistyöhön

LIIKUNTAPAIKKARAKENTAMISEN OHJAUS

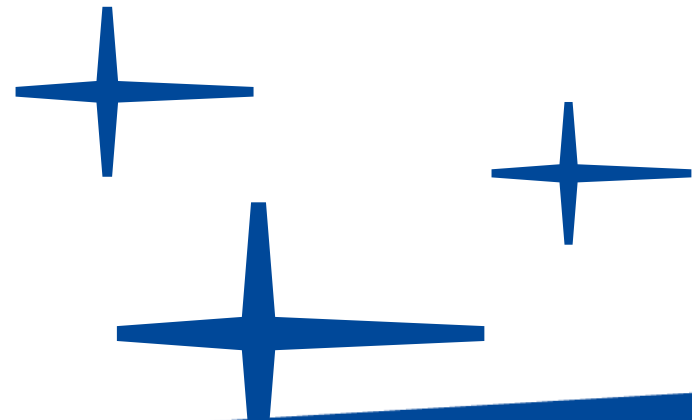
Liikuntapaikkojen rakentaminen ja liikuntamahdollisuuksien turvaaminen ovat liikuntalain mukaan valtion ja kuntien vastuulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa valtionhallinnon tasolla liikuntapaikkarakentamista. Alueellisella tasolla valtionhallinnon liikuntapaikkarakentamisen tehtäviä toteuttavat aluehallintovirastot.

Liikunnallista elämäntapaa tukevien olosuhteiden kehittämistä ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriön ohella ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö.

KESKEISET OLOSUHTEIDEN KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT VALTIONHALLINNON ASIAKIRJAT

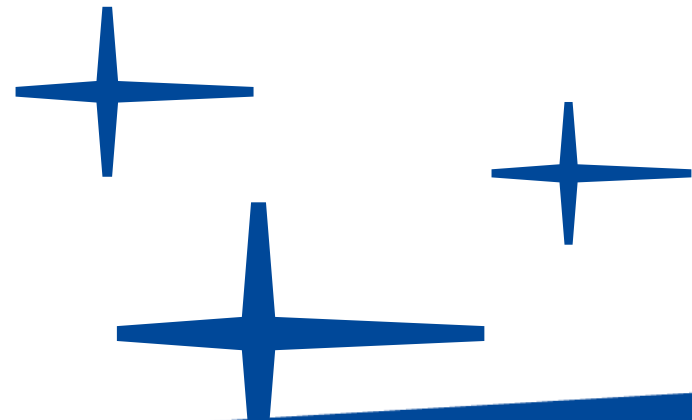
- + Liikuntapoliittinen selonteko
- + Suunta-asiakirja
- + Rahoitussuunnitelma (valtakunnallisesti merkittävät huippu-urheiluhankkeet)

TIETOA ORGANISOIDUN URHEILUN OLOSUHTEISTA

URHEILUN OLOSUHTEET –SELVITYSKOKONAISUUS:

- + [Urheilun olosuhteet -selvitys 2017. Tiivistelmä päähavainnosta ja johtopäätöksistä.](#)
- + [Urheilun olosuhdetilanne isoissa kaupungeissa – kysely maakuntien keskuskaupunkien liikuntajohdolle \(2017\)](#)
- + [Urheiluakatemioiden olosuhdetilanne – kysely Olympiakomitean urheiluakatemiaohjelman urheiluakatemiaille \(2017\)](#)
- + [Urheilun olosuhdetilanne lajiliittojen näkökulmasta – kysely Valon ja Olympiakomitean jäsenjärjestöille \(2017\)](#)
- + [Liikunta- ja urheiluseurojen olosuhdetilanne – kysely maakuntien keskuskaupunkien seuroille \(2017\)](#)

PÄÄHAVAINNOT SEUROJEN OLOSUHDEKILANTEESTA

Valtaosta seuroista toimii pääosin kunnallisissa tiloissa

- Vain puolet seuroista toimii pelkästään kunnallisten tilojen varassa.
- 40 % seuroista käyttää sekä kunnallisia että muita tiloja
- Joka kymmenes seura toimii täysin kunnallisten liikuntatilojen ulkopuolella.

Joka neljäs seura omistaa tai hallinnoi käyttämiään liikuntatiloja.

Seuroista 30 % on tyytymättömiä olosuhteisiinsa.

Lajiliitoista hieman yli puolet on tyytymättömiä lajin olosuhdekilanteeseen harrasteurheilun näkökulmasta.

Laadukkaiden harjoitus- ja kilpailupaikkojen puute sekä kustannusten kasvu ovat urheilun yleisimmät olosuhdeongelmat.

Yleisimmin olosuhteisiin liittyviä haasteita on kilpailu-painotteisissa sekä junioritoimintaan keskittyvissä seuroissa.

Olosuhdeongelmat korostuvat erityisesti kasvavien lajien osalta suurissa seuroissa ja suurimmissa kaupungeissa.

Painetta on erityisesti monikäyttöisten sisähallien aikaan saamisessa kasvukeskuksiin.

PÄÄHAVAINNOT HUIPPU-URHEILUN OLOSUHDEKILANTEESTA

Lajiliitoista 40 % on tyytymättömiä lajin olosuhdekilanteeseen huippu-urheilutoiminnan tarpeiden näkökulmasta.

Tyytymättömyys korostuu Olympiakomitean huippu-urheilun tukilajeilla. Tukilajeja edustavista liitoista puolet on tilanteeseensa tyytymättömiä, kun muussa vastaajajoukossa tyytymättömien osuus oli alle 30%.

Kansainvälisten arvokilpailujen vaatimukset täyttyvät lajiliittojen mukaan noin puolella lajeista.

OLYMPIAKOMITEAN PAINOTUKSET OLOSUHDEVAIKUTTAMISESSA

Liikunnan ja urheilun kansalaisjärjestötoiminnan olosuhteet

Harjoitteluolosuhteiden turvaaminen kehittyvälle seuratoiminnalle, periaatteina:

- Seurojen osallisuus
- Käytettävyyden varmistaminen
- Yhteistyötä ja rajojen ylittämistä tukevat ratkaisut
- Kestävä kehitys

Lajien omat olosuhdeohjelmat

Osaaminen, olosuhdestrategia, toimintaympäristövalinnat

Huippu-urheilun harjoittelu- ja kilpailuolosuhteiden kehittäminen, kriteereinä:

- Valtakunnallinen merkittävyys
- Harjoitusolosuhteiden kehittyminen
- Kansainvälisten kilpailujen olosuhteiden kehittyminen
- Vaikuttavuus ja kestävä kehitys

Tapahtumaolosuhteiden täydentäminen suurtapahtumastrategian painotuksin:

- Vastaavuus kansalliseen tapahtumasuunnitelmaan
- Laji- ja katsomovaatimusten huomioiminen
- Viestintäteknologiset sekä kustannustehokkuutta ja kestävyyttä tukevat ratkaisut

Koko väestön liikunnallista elämäntapaa tukevat olosuhteet

Koulujen yhteydessä olevat lähiliikuntaolosuhteet

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet

Ulkoilun ja luontoliikunnan olosuhteet

Kuntien suunnitelmat liikunnan ja urheilun olosuhteiden kehittämistä luovat perustan

OLYMPIAKOMITEAN OLOSUHDETYÖN KEHIKKO

Tuemme organisoidun liikunnan ja urheilun olosuhdekehitystä
Olympiakomitean ydinprosesseissa sekä vaikuttamisen ja viestinnän keinoin

Kehittäminen

Seuratoiminta

Seurojen olosuhdetoimijuuden ja kuntayhteistyön edistäminen osana Tähtiseuraohjelmaa (laatutekijä)

Olosuhteiden käyttöön liittyvien tarpeiden ja ratkaisujen tunnistaminen

Vaikuttaminen

Yhteydenpito kuntiin (ja maakuntiin)

OKM (laajempi olosuhdelausunto)

Hallitusohjelmavaikuttaminen

Linkittyminen
lajien omiin
olosuhdeohjelmiin
ja -tavoitteisiin

Huippu-urheilu

Valtakunnallisen koordinaation edistäminen: Tiedonkeruu lajien huippu-urheilun kehittämisprosessissa

Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten kehittäminen huippu-urheilun keskeisiksi olosuhde- ja osaamiskeskittymiksi

Kv-kisojen olosuhteet

Kumppanuus keskeisten kaupunkien kanssa

OKM (huippu-urheiluhankkeita koskevat lausunnot)

Hallitusohjelmavaikuttaminen

Edistämme koko väestön liikunnallista elämäntapaa tukevia olosuhteita vaikuttamisen ja viestinnän keinoin

Kunta-, maakunta- ja hallitusohjelmavaikuttaminen yhteistyössä Liikkujan polku –verkoston kanssa

Kuntien suunnitelmat liikunnan ja urheilun olosuhteiden kehittämisestä luovat perustan

SEURATOIMINNAN KANNALTA KESKEISET PERIAATTEET OLOSUHTEIDEN KEHITTÄMISEEN

SEUROJEN OSALLISUUS SUUNNITTELUSSA

- + Seurafoorumien ja-parlamenttien hyödyntäminen paikallisten tarpeiden priorisoinnissa
- + Varmistetaan, että olosuhteet vastaavat seurojen tarpeita

Tilojen varustelu ja mitoitus, riittävät oheistilat (varastotilat, puku- ja pesutilat, oheisharjoittelutilat), yhteisöllisyys
- + Lajien suorituspaikkoihin liittyvää asiantuntemusta kannattaa kysyä paikallisten seurojen lisäksi lajiliitosta

KÄYTETTÄVYYDEN VARMISTAMINEN

- + Seurojen käyttövuorot ja niiden hinnoittelu
- + Kulun järjestäminen siten, että se mahdollistaa laajat käyttäjät
- + Tilojen muu käyttö ei rajoita liikuntakäyttöä vakiovuoroilla
- + Olosuhteet ovat kaikille käyttäjille saavutettavia ja esteettömiä

YHTEISTYÖTÄ JA RAJOJEN YLITTÄMISTÄ TUKEVAT RATKAISUT

- + Poikkihallinnollinen yhteistyö kunnan sisällä

Koulujen yhteydessä olevat liikuntatilat ovat keskeisiä seura-koulu-yhteistyön kehittämiseksi. Koulukeskusten yhteydessä olevat monipuoliset ja mitoitukseltaan riittävät liikuntatilat palvelevat laajaa käyttäjäjoukkoa (liikunnanopetusta, liikunnallista koulupäivää, kerhoja ja seuroja).

- + Liikuntapaikkaverkoston suunnittelu ja käyttö yli kuntarajojen
- + Seurojen välisen yhteistyön tukeminen
- + Yksityinen rahoituksen mahdollistaminen

KESTÄVÄ KEHITYS

- + Pitkän tähtäimen suunnittelu ja ennakointi, muunneltavuus ja laajat käyttäjäryhmät sekä tasa-arvonäkökulma
- + Energiaa säästävät ja ympäristövastuullista käyttöä tukevat ratkaisut.

KRITEERIT VALTAKUNNALLISTEN HUIPPU-URHEILUN OLOSUHDEHANKKEIDEN ARVIOINTIIN

VALTAKUNNALLINEN MERKITTÄVYYS SUOMALAISEN HUIPPU-URHEILUN NÄKÖKULMASTA (0-4 p.)

- + Hanke vastaa lajiliittojen esittämään tarpeeseen (P)
- + Palvelee huippu-urheilun kannalta keskeisiä lajeja (kärki- ja investointilajien määrä)
- + Hankkeen tuottama huippu-urheiluolosuhde on osa valtakunnallista urheiluakatemia- ja valmennuskeskusverkostoa

HARJOITUS- JA VALMENNUSOLOSUHTEET (0-3 p.)

- + Käytettävyys harjoitteluolosuhteena: huippu-urheilukäyttöön varatut käyttötunnit ja niiden hinnoittelu sekä tilojen varustelu.
- + Toimintaympäristö ohjaa laaja-alaiseen valmennusosaamisen yhteistyöhön ja kehittymiseen.
- + Saavutettavuus ja esteettömyys: sijainti vastaa toimintaympäristöverkostosuunnitelmaa sekä lajiliiton pitkän tähtäimen suunnitelmaa olosuhteiden sijainnista ja keskittämisestä. (P)

KANSAINVÄLISTEN KILPAILUJEN OLOSUHTEET (0-2 p.)

- + Olosuhde valmistuessaan täyttää lajin kansainvälisen liiton mukaiset kilpailuvaatimukset ja
  - luo Suomeen puuttuvan kansainvälisen tason kilpailuolosuhteen tai
  - päivittää lajin tapahtumaolosuhteet kansainvälisen tason vaatimuksia vastaavaksi.

VAIKUTTAVUUS JA TOTEUTTAMISVALMIUS (0-1 p.)

- + Valtionavustuksilla on erityisen suuri merkitys hankkeen toteutumisedellytyksiin.
- + Suunnitelmalle on ko. kunnan/kaupungin toiminnallinen ja taloudellinen tuki. (P)

MUUT HANKKEISSA HUOMIOITAVAT NÄKÖKULMAT (0-1 p.)

- + Selkeä hankesuunnitelma ja resurssit
- + Luo harjoitusolosuhteen, jota Suomessa ei aikaisemmin ole ollut
- + Ympäristönäkökulmien huomioiminen
- + Hyödyt liikkeen lisäämiselle

SUURTAPAHTUMASTRATEGIASTA JOHDETUT PAINOTUKSET TAPAHTUMAOLOSUHTEIDEN KEHITTÄMISEEN

VASTAAVUUS KANSALLISEEN SUURTAPAHTUMIEN 5-10 VUOTISSUUNNITELMAAN

- + ”Sport Finland” kokoaa

LAJIVAATIMUSTEN TÄYTTYMINEN SISÄLTÄEN KATSOMOT

- + Päälajin vaatimukset eri tasoilla
- + Käytettävyys muiden lajien kansainvälisten kilpailutapahtumien järjestämiseen
- + Käytettävyys monilajitapahtumien järjestämiseen

VIESTINTÄTEKNOLOGISET VALMIUDET SEKÄ KUSTANNUSTEHOKKUUTTA JA KESTÄVYYTTÄ TUKEVAT RATKAISUT

- + Tv-tuotannon ja muut viestintäteknologiset vaatimukset sekä digitaalisuuden kehittämiseen liittyvät valmiudet
- + Visuaalinen muunneltavuus (brändäys ja ilme) ja muut tapahtumajärjestämisen kustannustehokkuutta palvelevat ratkaisut

TAPAHTUMIEN KESTÄVÄÄ JÄRJESTÄMISTÄ TUKEVAT RATKAISUT

- + Mm. energia, logistiikka ja saavutettavuus, jätehuolto)